

Pfv. VII. 20. 702/2011/8.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kárpáti Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bárándy Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen 19.500.000 forint megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságon 22.P.23.229/2007. számon indult, és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.313/2010/8. számú ítéletével befejezett perében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 400.000 (Négyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A felperes a felek között létrejött megbízási szerződés alapján kötelezettséget vállalt arra, hogy jutalék megfizetése és költségeinek megtérítése ellenében az alperes számára különféle műalkotásokat szerez be. Az alperes a 2005. augusztus 3-án kelt írásbeli nyilatkozatában elismerte, hogy a szerződés alapján 15.000.000 forint jutalékkal és 4.500.000 forint költséggel tartozik a felperesnek. Kötelezettséget vállalt arra, hogy ezeket az összegeket 2005. december 31. napjáig megfizeti. Fizetési kötelezettségének azonban az alperes nem tett eleget.

A felperes keresetében 19.500.000 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatot rögzítő okirat nem valódi, az azon szereplő névaláírás nem tőle származik.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 19.500.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezte, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes az elsőfokú eljárás során írásszakértői véleménnyel bizonyította, hogy a tartozáselismerő nyilatkozaton szereplő névaláírás az alperestől származik. Az egyértelmű, határozott, kategorikus megállapítást tartalmazó szakvéleménynek nincs olyan hiányossága, amely kétségesse tenné azt, vagy új írásszakértői vélemény beszerzését indokolná. Azt pedig, hogy a tartozáselismerő nyilatkozat az

alperestől származik, a perben keletkezett egyéb bizonyítékok sem cáfolták. T. G. tanúvallomását a tényállás megállapítása során e vonatkozásban nem lehetett figyelembe venni, a tanú ugyanis a jelen perben és egy előzményi eljárásban ugyanazokra a tényekre és körülményekre vonatkozóan egymással ellentétes vallomásokat tett.

A Ptk. 242. § (2) bekezdése a tartozáselismerés érvényességét írásbeli alakhoz köti. Nem írja elő azonban a nyilatkozat érvényességi kellékeként annak minősített okiratba foglalását. Ennek következményeként a tartozáselismerés egyszerű magánokiratba foglaltan is érvényes. Ezáltal a per érdemi eldöntése szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy az alperes elismerő nyilatkozatát tartalmazó okirat nem felelt meg a teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben a Ptk. 196. § (1) bekezdése alapján támasztható alaki követelményeknek.

A tartozás elismerése esetében pedig a Ptk. 242. § (1) bekezdése értelmében az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen. Az alperes viszont a perben maga sem állította, hogy elismert tartozását megfizette volna, illetve hogy annak érvényesítésére bírósági úton nem kerülhetne sor. Kellő időben nem hivatkozott a felek közötti szerződés érvénytelenségére sem. Mindezekre figyelemmel az alperest a kereset szerint kellett marasztalni.

A jogerős ítélet ellen - annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt - az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a bíróság a Pp. 163. § (1) és (3) bekezdésének megsértésével, a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül állapította meg azt, hogy a tartozáselismerést magában foglaló okiraton szereplő névaláírás tőle származik. A bíróság ugyanis a döntését az állítása szerint e vonatkozásban a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye mellett egy másik perben beszerzett szakértői véleményre alapította. E másik szakvéleményt azonban - az érvelése szerint - nem tette a per anyagává, így a felek ezzel kapcsolatban észrevételeket és bizonyítási indítványokat nem terjeszthettek elő.

A meghallgatott tanúk vallomásai és az előzményi eljárások során keletkezett adatok pedig szerinte kétségesse tették a kirendelt igazságügyi szakértő megállapításait is, ezért az álláspontja szerint az okiraton szereplő aláírás valódiságának vizsgálata érdekében a bíróságnak újabb szakértőt kellett volna kirendelnie. Megjegyezte, hogy az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéséhez magánszakértői véleményeket csatolt, amelyek szerint a vitatott

aláírás nem tőle származik. A magánszakértői véleményeket a másodfokú bíróság a megítélése szerint a döntése meghozatala során tévesen hagyta figyelmen kívül.

Előadta továbbá, hogy a bíróság a bizonyítékok téves értékelése alapján, a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve minősítette a tartozáselismerő nyilatkozatot magában foglaló okiratot a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak. Erre ugyanis az álláspontja szerint csak akkor kerülhetett volna sor, ha két tanú az okiraton aláírásával igazolja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el. T. G. tanú azonban - az érvelése szerint - azt adta elő vallomásában, hogy az okiraton már szerepelt az ő neve, amikor azt tanúként aláírta. Így az okirat e tanúvallomásra figyelemmel szerinte nem minősíthető teljes bizonyító erejű magánokiratnak.

Kifejtette továbbá, hogy a bíróság T. G. tanúvallomását a tényállás megállapítása során kétségek kívül figyelmen kívül hagyta, miután a tanú egy másik ügyben ellentétes tartalmú vallomást tett. E másik tanúvallomást azonban a bíróság - a megítélése szerint lényeges eljárási szabályt sértve - nem tette a per anyagává, nem értékelte. T. G. megfelelő tanúvallomásának hiányában pedig - arra is tekintettel, hogy az okirat aláírásának körülményeit illetően szerinte a további tanúk vallomásának tartalma is megkérdőjelezhető - nem állapítható meg az, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatot magában foglaló okirat rendelkezik a Pp. 196. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kellékekkel.

Ennek az álláspontja szerint azért van jelentősége, mert amennyiben a tartozáselismerést csupán egyszerű okiratba foglalták, követelése jogalapját és összegét a perben a felperesnek kell bizonyítania. Ő maga csupán mindezek igazolását követően kerülhet abba a helyzetbe, hogy bizonyítsa tartozása fennállásának hiányát vagy bírósági úton nem érvényesíthető voltát, illetőleg a szerződés érvénytelenségét.

Végül arra is hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 221. § (1) bekezdését is, a bíróság ugyanis nem adta indokát annak, hogy az általa felajánlott további bizonyítást milyen okból mellőzte.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A bíróság a tartozáselismerést magában foglaló okirat valódiságának tisztázása érdekében szükséges bizonyítási eljárást maradéktalanul lefolytatta, és a tényállást e vonatkozásban is a bizonyítékok helyes értékelése alapján, jogszabálysértés nélkül állapította meg.

A perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény ugyanis kétséget kizáróan igazolta, hogy a tartozáselismerés az alperestől származik. A szakértő megállapításait a per egyéb adatai sem cáfolták, így a szakvélemény aggálytalannak tekinthető, kiegészítésére vagy újabb szakértő kirendelésére nem volt szükség.

A csupán a másodfokú eljárásban csatolt magánszakértői vélemények - a másodfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően - szintén nem voltak alkalmasak az igazságügyi szakértő véleményének megdöntésére.

Miután pedig a perbeli okirat valódiságát a szakvélemény önmagában is igazolta, nem volt jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében említett másik perben keletkezett szakértői véleményre megalapozottan hivatkozott-e, illetve, hogy e másik szakvéleményt a per anyagává tette-e. Az eljárási szabálysértések ugyanis a Pp. 275. § (3) és (4) bekezdésének értelmében csak akkor adnak alapot a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha az ügy érdemi elbírálására is kihatottak.

T. G. tanúvallomásának értékelése kapcsán pedig nem történt jogszabálysértés. A tanú ugyanis a jelen perben és a Fővárosi Bíróság előtt ... szám alatt folyamatban volt másik perben a tartozáselismerő nyilatkozat keletkezésének körülményeit illetően eltérő tartalmú vallomásokat tett. Nem tévedett ezért a bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy T. G. vallomása nem alkalmas a perbeli okirat teljes bizonyító erejű magánokirati jellegének cáfolatára.

Azt pedig valóttalanul állította a felülvizsgálati kérelmében az alperes, hogy a bíróság T. G.-nak a másik perben tett vallomását nem tette a jelen per anyagává. A tanúvallomást rögzítő számú jegyzőkönyvet ugyanis a felperes a 2009. október 12-én érkezett 17. számú beadványa mellékleteként csatolta a per irataihoz, az elsőfokú bíróság pedig az iratot - a 18. számú jegyzőkönyvből kitűnően - az ezt követően, 2009. október 15-én megtartott tárgyaláson ismertette.

A tartozáselismerés érvényességének egyébként - amint arra a másodfokú bíróság is rámutatott - a minősített okiratba foglalás nem feltétele; a Ptk. 217. § (1) bekezdése és 242. § (2) bekezdése értelmében - a Ptk. 218. § (2) bekezdésében meghatározott eset kivételével - az egyszerű magánokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat is érvényesnek minősül.

Az érvényes tartozáselismerés esetében pedig a Ptk. 242. § (1) bekezdése alapján - tekintet nélkül arra, hogy a nyilatkozatot milyen alaki kellékekkel rendelkező okiratba foglalták - az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy a tartozás nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

Az alperes viszont a perbeli esetben a Ptk. 242. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettségének sikerrel nem tett eleget, és e vonatkozásban kellő időben további megfelelő bizonyítást sem ajánlott fel.

Ezért a bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül kötelezte az alperest az általa érvényesen elismert tartozás megfizetésére.

Nem sérti a jogerős ítélet a Pp. 221. § (1) bekezdését sem, a bíróság ugyanis az indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és az alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2011. július 07.

. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró